

İSLAM VE TIP ARAŞTIRMALARI SERİSİ
TIBB-I NEBEVİ KÜLLİYATI

11

METAFİZİK/MANEVİ İLİMLER IŞIĞINDA
SAĞLIK, HASTALIK VE ŞİFA

PROF. DR. HASAN HÜSEYİN YILDIRIM

TNMKİTAP

© 2026 ABSAM Yayınları | TNM Kitap

Eserlerimiz hiçbir şekilde basılı ve/veya elektronik ortamda çoğaltılamaz, paylaşamaz ve transfer edilemez. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanuni iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur. Maddi ve manevi haklarımız saklıdır.

ABSAM Yayıncı Sertifika No: 40138

İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi-11

Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı-11

1. Baskı: Mart 2026, Ankara

ISBN: 978-625-90088-0-6

Baskı: Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd. Şti.

Zübeyde Hanım Mah. Sedef Cad. No: 1, İskitler-Altındağ/Ankara

Tel: 0312 341 38 08 | Email: goktugofset@gmail.com | Matbaa sertifika no: 47538

Atıf

Yıldırım HH. (2026). *Metafizik/Manevi İlimler Işığında Sağlık, Hastalık ve Şifa*. 1. Baskı, İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 11, TNM Kitap, Ankara.

ABSAM Yayınları | TNM Kitap

Meşrutiyet Mah. Konur Sok. No: 38/13, Çankaya/ANKARA | info@absamyayinlari.com
www.tibbinebevimerkezi.com | www.absamyayinlari.com | www.tnmkitap.com

YAZAR HAKKINDA

Prof. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM

Malatya doğumlu olan Hasan Hüseyin Yıldırım, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksekokulundan 1996 yılında, dönem birincisi olarak mezun olmuştur. Aynı yıl Sağlık İdaresi Yüksekokulunda araştırma görevlisi olarak akademik hayata başlamıştır. Yüksek lisans ve doktora derecelerini Hacettepe Üniversitesi Sağlık Yönetimi Anabilim Dalından alan Yıldırım, burslu olarak LSE Sağlık Araştırma Merkezi'nde (Londra) Ziyaretçi Araştırmacı (2005-2006) olarak bulunmuştur. Yıldırım, Temmuz 2017'ye kadar Hacettepe Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır.

2017'den beri Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde (Ankara) öğretim üyesi olan Yıldırım, geçmişte akademik hayatı yanında, bürokrasinin çeşitli kademelerinde (örneğin TÜSEB Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü kurucu başkanlığı gibi: 2017-2023) görev yapmıştır.

Sağlık politikaları konusunda uzmanlaşan Yıldırım'ın çalışmaları; sağlık, sağlık hizmetleri ve sağlık sistemi ile ilgili politika, yönetim ve ekonomi konularına odaklanmaktadır. Yıldırım, son dönemdeki araştırmalarını genelde İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları, özelde ise Tıbb-ı Nebevi üzerine yoğunlaştırmış bulunmaktadır. Bu anlamda; İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları (İSSAR) ve Tıbb-ı Nebevi Merkezi'ni (TNM) online olarak kurmuş (www.tibbinebemerkezi.com) ve "İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisini & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatını (www.tnmkitap.com) yayın hayatına kazandırmıştır.

Ek olarak Yıldırım, Tevhidi/İslami düşünce sistemine dayalı olarak edindiği ilmi birikimini, Allah'ın (cc) rızasını gözeterek başkalarıyla da paylaşmak adına, "Eserden Müessire Kainat Okumaları (EMKO)" adı altında seminerler/sohbetler/söyleşiler düzenlemektedir. Bunlar için herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ayrıntılar için: www.bio.site/hhy

İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları (İSSAR) & Tıbb-ı Nebevi Merkezi (TNM); Rabbimizin kelamı hayat kitabımız Kur'an-ı Kerim ve hayat önderimiz Peygamber Efendimiz'in (sav) Sünnet-i Seniyyesi ışığında genelde İslami Tıbb'ın özelde ise Nebevi Tıbb-ı'nın anlaşılmasına hizmet etmek, farkındalık yaratmak, toplumu bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacını güden ve tek gayesi de Allah (cc) rızası olan bağımsız, tarafsız ve sivil bir girişimdir.

İSSAR Serisi & TNM Külliyyatı

1. Yıldırım HH. (2026). Yeryüzünün Kandilleri Anadolu Erenlerinden İnci Tanerleri ve Manevi Reçeteler. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 12, TNM Kitap, Ankara.
2. Yıldırım HH. (2026). *Metafizik/Manevi İlimler Işığında Sağlık, Hastalık ve Şifa*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 11, TNM Kitap, Ankara.
3. Yıldırım HH. (2026). *Hayatın Stratejik Planlaması ve Yönetimi İçin Bir Yol Haritası: İslami Düşünce Sistemi Işığında Manevi Gelişim ve Dönüşüm Yolculuğu*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 10, TNM Kitap, Ankara.
4. Yıldırım HH. (2026). *Eserden Müessire Kainat Okumaları: Kalbe Düşen Damlalar*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 9, TNM Kitap, Ankara.
5. Hasan MAM. (2025). *Kur'an Şifadır: Kur'an ve Peygamber İlimleri Işığında Fiziksel, Ruhsal ve Psikolojik Rahatsızlıkların Şifa Rehberi*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 8, TNM Kitap, Ankara (Çeviri: Dr. Haydar Bayatlı, Editör: Prof. Dr. Hasan Hüseyin Yıldırım).
6. Yıldırım HH. (2024). *Anadolu Nimetleri Tıbbı: Türkiye İçin Tevhidi Düşünce Sistemine Dayalı Bütüncül ve Entegre Bir Sağlık Modeli Önerisi*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 7, TNM Kitap, Ankara.
7. Yıldırım HH. (2024). *İslam ve Tıp Araştırmaları: Kuram ve Uygulama*. 2. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 6, TNM Kitap, Ankara.
8. Saeed MM. (2024). *Kur'ani Reçete: İdeal Sağlık Sırlarını Çözmek*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 5, TNM Kitap, Ankara (Çeviri: Prof. Dr. Hasan Hüseyin Yıldırım).
9. Nursi BS. (2024). *Yirmi Beşinci Lem'a: Hastalar Risalesi*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 4, TNM Kitap, Ankara (Yayına hazırlayan: Prof. Dr. Hasan Hüseyin Yıldırım).
10. Yıldırım HH. (2024). *Tıbb-ı Nebevi Yazıları: Sağlık ve Hastalığa Nebevi Bir Bakış*. 1. Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 3, TNM Kitap, Ankara.
11. Yıldırım HH. (2024). *İslami Tıp ve Tıbb-ı Nebevi: Kuram ve Uygulama*. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No: 2, TNM Kitap, Ankara.
12. Yıldırım HH. (2024). *Tıbb-ı Nebevi: Ayetler, Hadisler ve Esmâül Hüsnalar*. 1.

Baskı. İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serisi & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatı No:
1, TNM Kitap, Ankara.

SUNUŞ

Euzü Billahi Mineşşeytanirracim

Bismillahirrahmanirrahim

Etağfirullah

Elhamdüillahi Rabbil Alemin

*Vessalatü Vesselamü Ala Rasûlina Muhammedin Ve Ala Alihi Vesahbihi
Ecmain*

*Rabbîşrahli sadri ve yessirli emri. Vahlul ukdeten min lisani yefkahu kavli
(Rabbim göğsümü-sadrumu- genişlet. İşimi kolaylaştır. Dilimdeki düğümü
de çöz ki dediğimi anlasınlar).¹*

*Rabbi yessir ve la taassir Rabbi temmim bil hayr (Rabbim kolaylaştır, zor-
laştırma. Rabbim işimi hayırla tamam et).*

İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları (İSSAR) & Tıbb-ı Nebevi Merkezi (TNM); Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye ışığında genelde İslami Tıbb'ın² özelde ise Nebevi Tıbb-ı'nın anlaşılmasına hizmet etmek, insanları bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacını güden ve tek gâyesi de Allah (cc) rızası olan bağımsız, tarafsız ve sivil bir girişimdir.

İSSAR&TNM faaliyetlerini ağırlıklı olarak web sayfası (www.tibbi-nebevimerkezi.com) ve sosyal medya hesapları (/@TibbiNebeviMer) üzerinden yürütmektedir. Web sayfamızın içeriğini tasarlarken bütüncül ve sistematik bir bakış açısıyla hareket etmeye çalıştık. Takdir edersiniz ki, genelde 'İslami Tıbb'ı özelde ise 'Tıbb-ı Nebevi'yi layıkıyla anlayabilmek ve içselleştirebilmek için Tevhidi bir anlayış ile dinimiz İslamı; Allah'ın (cc) kelamı yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin (sav) Sünnet-i Seniyyesi ışığında anlamak ve hayatımızda tatbik etmek gerekmektedir. Bunun için de gerek çevrim içi gerekse de basılı mecrada sağlık ve sağlıklı kaynaklara erişebilmek hayati derecede öneme haiz bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan dolayı web sayfamızda, sizleri mümkün olduğunca doğru ve sağlıklı

1 Taha Suresi 25-28

2 İslami tıp; çok genel olarak İslami değerler/hükümler/kurallar (yani Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye) ile ters düşmeyen; Hz. Aden'den (as) Hz. Muhammed'e (sav), Hz. Muhammed'den (sav) günümüze kadar var olan, günümüzdün de kıyamete kadar var olacak olan her türlü tıp/sağlık kuramını, anlayışını ve uygulamasını kapsar.

kaynaklar ile buluşturmak için çaba sarf etmekteyiz. Allah'ın (cc) rızasını gözeterek çıktığımız bu yolda, daha fazla insana dokunmak adına sosyal medya hesaplarımızı da kullanmaya gayret etmekteyiz.

Gerek web sayfamızı ve gerekse de sosyal medya hesaplarımızı takip ederek ve başkalarına da tavsiye ederek, genelde yüce dinimiz İslamiyetin, özelde ise 'İslami Tıp'ın ve 'Tıbb-ı Nebevi'nin layığıyla idrak edilmesine ve tatbik edilmesine hizmet yolunda Allah'ın (cc) rızasını kazanmada hep birlikte pay sahibi olabiliriz.

Diğer taraftan İSSAR&TNM olarak; Tevhidi/İslami Düşünce Sistemi çerçevesinde birbirinden değerli, bütüncül, entegre ve birbirini tamamlar nitelikte eşsiz ve özgün eserlerden oluşan İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları Serimizi (İSSAR Serisi) & Tıbb-ı Nebevi Külliyyatımızı (TNM Külliyyatı) vücuda getirerek yayın hayatına kazandırıp, siz değerli okuyucularımızın hizmetine ve istifadesine sunmuş bulunmaktayız. Bu serinin/külliyyatın 11. kitabını sizlerle buluşturmaktan büyük bir mutluluk duymaktayız. Yüce Allah'a (cc) ne kadar şükretsek azdır...

İSSAR Serimizin & TNM Külliyyatımızın bu kitabı yazarımız Prof. Dr. Hasan Hüseyin Yıldırım tarafından kaleme alınmış olup, "*Metafizik/ Manevi İlimler Işığında Sağlık, Hastalık ve Şifa*" ismini taşımaktadır. Bu eserimiz; sağlık, hastalık ve şifa olgularını ağırlıklı olarak metafizik/manevi açıdan ele almakta ve bu bağlamda metafizik/manevi ilmin bir uygulama pratiği olarak "Synergy Kendiyas Hal İlmi Şifa Modeli"ni sistematik ve kavramsal bir çerçevede istifadenize sunmaktadır.

Bu kitabın ifadelerinde ve/veya içeriğinde herhangi bir hata ve/veya eksiklik gözünüze çarparsa, ki bu kaçınılmazdır ve de kasdı de değildir; bu kusurlar İslam'dan değil, bizden kaynaklıdır ve mükemmellik yalnızca Allah'a (cc) mahsustur. En doğrusunu Yüce Allah (cc) bilir. Hatalar ve eksiklikler için Yüce Allah'tan (cc) mağrifet diler ve ilmimizi artırmasını niyaz ederiz. Olası hatalarımızı bize ulaştıracak olanlardan da Allah (cc) razı olsun.

Gerek yazarlık, gerek çeviri ve gerekse de editoryal süreçte, Serimizin/Külliyyatımızın kaynak gösterim biçimlerine çok fazla müdahale edilmediğinden, külliyyatımızda farklı kaynak gösterim biçimleri söz konusu olmuştur. Bu bağlamda özellikle de bir hususun altını çizmek istiyoruz. Bilindiği üzere Kur'an-ı Kerim'in kaynak gösterilmesi hususunda temelde 5 farklı gösterim şekli bulunmaktadır ve bunlar yaygınlıkla kullanılmaktadır. Bunlar: 1] Kur'an, Sure No:Ayet No (örnek: Kur'an 2:255), 2] Kur'an, Sure No/Ayet No (örnek: Kur'an 2/255), 3] Sure adı, Sure No:Ayet No (örnek: Bakara 2:255), 4] Sure adı, Sure No/Ayet No (örnek: Bakara 2/255), 5] Sure adı, Ayet No (örnek: Bakara 255). Külliyyatımızda kaynak gösterimi noktasında bu gösterimlerin herbirine rastlamak mümkündür.

Serimizdeki/Külliyyatımızdaki içerikler profesyonel tıbbi tavsiye niteliği taşımamaktadır. Külliyyat içerisinde yer alan ürün veya uygulamalardan doğabilecek herhangi bir durumdan yayıncı, çevirmen veya yazarlar sorumlu değildir; tüm sorumluluk okuyucuya aittir.

İSSAR Serisinin & TNM Külliyyatının meydana gelmesinde bir çok kulun katkısı olmuştur, kendilerine teşekkür ediyoruz, Yüce Allah (cc) hepsinden razı olsun. Ve doğal olarak tabi ki kullar birer sebeptir ve vesiledir, müsebbib ise Yüce Allah'tır (cc). Rabbimiz (cc) dilemeseydi ve de öldürmeseydi, bu çalışmaların zerresini dahi yapamazdık. Yüce Allah'a (cc) ne kadar şükretsek azdır...

Allah'ım (cc); Seni, sistemini, dinini, düzenini layıkıyla anlamayı, idrak etmeyi, yaşamayı ve yaşanmasına vesile olmayı hayırlısıyla ve de kolaylıkla nasip eyle (Amin).

Gayret bizden, tevfik Allah'tan (cc).

Selam ve dua ile...

Prof. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM
İSSAR | İslam, Sağlık ve Tıp Araştırmaları
TNM | Tıbb-ı Nebevi Merkezi

www.tnmkitap.com

www.tibbinebevimerkezi.com

     | tibbinebevimer

1. Baskı, Mart 2026, Ankara

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA	iii
Prof. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM	iii
İSSAR & TNM	v
İSSAR Serisi & TNM Külliyyatı	v
SUNUŞ.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Kaynakça.....	2
2. DÜŞÜNCE SİSTEMLERİ	3
2.1. Giriş.....	3
2.2. Düşünce Sistemleri	3
2.2.1. Batı Düşünce Sistemi	5
2.2.2. İslami Düşünce Sistemi	5
2.3. Düşünce Sistemlerinin Temel Anlayışları	7
2.3.1. Varlık Anlayışı.....	7
2.3.2. Bilgi Anlayışı.....	10
2.3.3. Değer Anlayışı.....	12
2.3.4. Medeniyet Anlayışı.....	13
2.4. Kaynakça.....	15
3. METAFİZİK/MANEVİ VARLIKLAR, ALEMLER VE İLİMLER.....	17
3.1. Giriş.....	17
3.2. Varlıklar ve Alemler.....	17
3.3. (B)ilimler.....	19
3.4. Kaynakça.....	23
4. METAFİZİK/MANEVİ İLİMLER IŞIĞINDA SAĞLIK, HASTALIK VE ŞİFA	25
4.1. Giriş.....	25
4.2. Sağlıkın Belirleyicileri	25
4.3. Metafizik/Manevi İlimlerde Sağlık, Hastalık ve Şifa.....	27

4.3.1. Metafizik/Manevi İlimlerde Sağlık.....	27
4.3.2. Metafizik/Manevi İlimlerde Hastalık	27
4.3.3. Metafizik/Manevi İlimlerde Şifa.....	30
4.3.3.1. Metafizik/Manevi Şifa Araçları	32
4.3.3.3.1. Euzu-Besmele	32
4.3.3.3.2. Kur'an-ı Kerim.....	34
4.3.3.3.3. Dua	35
4.3.3.3.4. Zikir.....	36
4.3.3.3.5. Rukye	37
4.3.3.3.6. İbadetler.....	39
4.3.3.3.7. Tesbih ve Tevbe	40
4.3.3.3.8. Esmâ-ül Hüsnalar.....	41
4.3.3.3.9. Hak Helalliği.....	42
4.3.3.3.10. Kurban	43
4.3.3.3.11. Sadaka.....	43
4.3.3.3.12. Kefaret	43
4.4. Kaynakça.....	44
5. METAFİZİK/MANEVİ İLİMLER ŞİFA MODELİ ÖRNEĞİ: SYNERGY KENDİYAS HAL İLMİ ŞİFA MODELİ.....	45
5.1. Giriş.....	45
5.2. Synergy Kendiyas Hal İlminde Bazı Kavramlar.....	45
5.2.1. Mustafa Kaya	46
5.2.2. Ledün İlmî ve Hal İlmi.....	50
5.2.3. Synergy Kendiyas	50
5.2.4. Maneviyat.....	51
5.2.5. Manevi Hat.....	52
5.2.6. İştihare ve İstihare	52
5.2.7. Veliler (Evliya).....	55
5.2.8. İnsanlar, Melekler ve Cinler.....	56
5.2.9. Şeytanlar ve Ruhsat.....	57
5.2.10. Peygamberler ve Sünnet-i Seniyye.....	58
5.2.11. Kur'an, Sureler ve Ayetler	58
5.2.12. Alemler ve Kullar.....	59
5.2.13. Soydan Sirayet.....	59
5.2.14. Dosyalar.....	60
5.3. Synergy Kendiyas Hal İlmi Şifa Modeli.....	60

5.3.1. Tebliğ Paketi	60
5.3.2. Synergy Kendiyas Hal İlmi Şifa Modelinin Bileşenleri	62
5.3.2.1. Tevbe	62
5.3.2.1.1. Rutin Tevbe	63
5.3.2.1.2. Tevbe Namazı	64
5.3.2.1.3. Synergy Kendiyas Nasuh Tevbesi	64
5.3.2.2. Hak Helalliği	65
5.3.2.3. Kefaret	65
5.3.2.4. Sadaka	66
5.3.2.5. Kurban	66
5.3.2.6. Dine Hizmet	66
5.3.2.7. Ayetel Kürsi Okumak	66
5.3.2.8. Temizlik ve Zırhlanma	67
5.3.2.9. Riyazet	68
5.3.2.10. Zikir ve Esmâ-ül Hüsna	68
5.3.2.11. Allah'tan (cc) Razı Olmak	70
5.3.2.12. Nikah Tazelemek	70
5.3.2.13. Diğer Hususlar	71
5.4. Kaynakça	71
6. SON SÖZ YERİNE	73
EKLER	75
Ek 1. İnsan Olmanın Şartı: Manevi İlim ve Adab	75
Ek 2. Synergy Kendiyas Nasuh Tevbesi	86